

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI

TMMOB KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI TEHLİKELİ KİMYASALLARIN YÖNETİMİ SEMPOZYUMU

08-09 OCAK 2009
Ankara, Türkiye

KİMYASALLAR YÖNETİMİ, ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞINCA YAPILAN FAALİYETLER

Müfide DEMİRURAL
Tehlikeli Kimyasallar Yönetimi Şube Müdürü
ÇOB, ÇEVRE Genel Müdürlüğü, Kimyasallar Yönetimi Dairesi

İÇERİK

- Kimyasallar yönetimi
- Uluslar arası çalışmalar
- Avrupa Birliğinde mevcut durum
- Çevre ve Orman Bakanlığınca yapılan çalışmalar

KİMYASALLAR YÖNETİMİ

- Kimyasallar ;
 - madde veya müstahzar yapısında olan,
 - Sanayi kimyasalı ve Pestisitler (bitki koruma ürünleri , biyosidal ürünler) şeklinde iki grup altında toplanmış ürünlerdir.

- Genel anlamda;
 - **Madde**, doğal halde bulunan veya herhangi bir üretim işlemi sonucu üretilen kimyasal element ve bileşikleri,
 - **Müstahzar**, iki veya daha fazla maddenin birleşiminden meydana gelen karışım ve çözeltiler,olarak tanımlanmaktadır.

KİMYASALLAR YÖNETİMİ

- Hali hazırda üretilen ve kullanımı için ticari sirkülasyona dâhil edilen kimyasal maddelerin bu gün itibarı ile 100.000'in üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Bu maddeleri içeren müstahzarlar da dikkate alındığında birçok kimyasalın varlığı söz konusudur.
- Patlayıcı, oksitleyici, çok kolay alevlenir, kolay alevlenir, alevlenir, çok toksik, toksik zararlı, aşındırıcı, tahriş edici, hassaslaştırıcı, kanserojenik, mutajenik, üreme sistemine toksik, çevre için tehlikeli özelliklerden herhangi birine veya birkaçına sahip olan kimyasallar tehlikeli özelliğe sahip kimyasallar olarak tanımlanmaktadır.
- Kimyasalların birçoğunun tehlikeli olduğu, üretimi aşamasından bertarafı aşamasına kadar geçen süreçte , sahip olduğu tehlike özelliğine bağlı olarak kısa veya uzun vadede insan sağlığı ve çevre üzerinde olumsuz etkiler hatta tedavisi ve geri dönüşü mümkün olmayan etkiler yaptığı bilinmektedir.

KİMYASALLAR YÖNETİMİ

- Kimyasalların olumsuz etkileri ile karşılaşılması sonrası bu etkilerin giderilmesi yönünde yapılan çevre ve sağlık maliyetleri oldukça yüksektir. Bu nedenle kimyasalların etkin bir şekilde yönetim altına alınarak koruyucu tedbirlerin oluşturulması önem arz etmektedir.
- Ülkelerin kalkınma göstergesi olan sanayileşmedeki artışa paralel olarak sürdürülebilir dengeli kalkınmanın sağlanması önem arz etmekte ve bu kavram içerisinde insan sağlığının ve çevrenin korunması öncelik göstermektedir.
- Kimyasalların küresel düzeyde üretimi, ticareti ve kullanımı nedeni ile insan sağlığı ve çevrenin korunmasını teminen kimyasalların etkin yönetiminin de küresel düzeyde ele alınması kaçınılmaz olmuştur.

KİMYASALLAR YÖNETİMİ

➤ Kimyasalların etkin yönetiminin amacı kimyasal güvenliğin sağlanması olup bu kapsamda;

-üretilen kimyasalların belirlenerek hakkında tüm verilerin toplanması ve tehlike özelliklerinin tespiti, tehlike özelliği taşıyan kimyasalların yüksek üretim miktarına sahip olanlardan önemli tehlikelere sahip olanların önceliklendirilmesi ve risk değerlendirmeye tabi tutularak detaylı ve gerçek tehlikelerinin ortaya konması,

-tehlike özelliklerine göre uygulanacak risk azaltım tedbirlerinin belirlenmesi ve uygulanması; etiketleme, ambalajlama, elleçleme, taşıma, kullanım, Güvenlik bilgi formu hazırlanması ve ticaretine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi; yasaklama ve kullanım alanları ile miktarlarının kısıtlanması; kaza risklerinin azatımı ve atıklarının çevresel açıdan uygun bertarafı.

şeklinde uygulamalar benimsenmiştir.

KİMYASALLAR YÖNETİMİ

- Kimyasalların tehlike özelliğinin tespitinde, uluslar arası kabul gören test metotlarının kullanılması ve testlerin uluslar arası kabul gören İyi Laboratuvar Uygulamaları Prensipleri (ILU) kapsamında akredite edilmiş laboratuvarlarda gerçekleştirilmesi , doğru ve karşılıklı kabul gören verilerin üretilmesinde önemli bir noktadır.
- Veri üretmede küresel olarak her ülke aynı düzeyde donanım ve teknik kapasiteye sahip olmadığı gibi fiziko kimyasal testler dışında diğer testlerin uygulanması oldukça maliyetlidir ve uzun zaman almaktadır.
- Aynı kimyasalın tehlike özelliğinin tespiti ve risk değerlendirilmesinde çok sayıda omurgalı deney hayvanının kullanılması söz konusudur.
- Kimyasalların üretiminin, ticaretinin ve kullanımının küresel düzeyde olması nedeni ile tehlikeli kimyasalların olumsuz etkileri de küresel düzeyde aynı olmaktadır.

KİMYASALLAR YÖNETİMİ

- Kimyasal hakkında doğru bilginin temini ve risk azaltım tedbirleri kapsamındaki çalışmaların ve uygulamaların küresel düzeyde aynı olması halinde;
 - maliyetler düşürülebilecek,
 - omurgalı deney hayvanlarının kullanımı azaltılabilecek,
 - çevre ve insan sağlığının kimyasalların olumsuz etkilerine karşı azami düzeyde koruma sağlanabilecektir.
- Kimyasallar yönetimindeki çalışmalarda ve alınan tedbirlerin uygulanmasında üreticinin ürün formülasyonuna ilişkin bilgilerinin gizliliğinin sağlanması da dikkat edilmesi gereken önemli bir husustur.
- Teknik ve mali işbirliği ile standart sistemlerin kurulması ve uygulamaların yapılması önem kazanmaktadır.

KİMYASALLAR YÖNETİMİ

- Kimyasal güvenliğin sağlanmasında sanayinin yaklaşımı ve uygulamaları da önemli bir yer tutmaktadır.
- “Üçlü Sorumluluk (Responsible Care)” uygulamaları 1988 yılında başlatılmıştır ve bu gün itibarı ile 53 ülkede başarı ile uygulanmaktadır.
- Üçlü Sorumluluk ; kimya sanayinin ilgili ulusal derneği ile ortak çalışması sonucu ürün ve üretim tekniğini paydaşları ile sürekli değerlendirerek çevre, sağlık ve güvenlik (teknik emniyet) konularında kendini geliştirmeyi taahhüt ettiği ve gönüllü olarak uyguladığı küresel bir sistemdir.
- “Üçlü Sorumluluk” uygulamalarının çevre ve insan sağlığı korunarak sürekli ve dengeli kalkınmaya önemli katkılarının olduğu ve teşvik edilmesi gerektiği 2002 yılında düzenlenen dengeli kalkınmaya ilişkin dünya zirvesinde de kabul görmüştür.

ULUSLAR ARASI ÇALIŞMALAR

- Ülkelerin ekonomik kalkınmalarını gerçekleştirirken, insan sağlığı ve çevrenin korunmasının da dikkate alınmasını öngören sürdürülebilir kalkınma kavramının ve uygulanmasının önemini kavranmasının ardından , Kimyasalların küresel düzeyde yönetimine ilişkin uygulamaya yönelik uluslar arası strateji ve planlar ilk kez 1992 yılında Birleşmiş Milletler “Çevre ve Kalkınmaya İlişkin Rio Deklerasyonu” ve “Gündem 21” kapsamında belirlenmiş, devlet veya hükümet başkanları tarafından da kabul edilmiştir.
- Gündem 21’in toksik ve tehlikeli ürünlerin uluslar arası trafiğini de içine alan “ Toksik kimyasalların çevresel açıdan etkin yönetimi ” başlıklı 19 uncu bölümünde , kimyasalların üretiminden atık konumuna gelinceye kadar geçen süreçte etkin yönetimine ilişkin tedbirler belirlenmiştir.

ULUSLAR ARASI ÇALIŞMALAR

➤ Gündem 21'in 19 uncu bölümünde ;

1) Kimyasal risklerin uluslar arası boyutta değerlendirilmesinin geliştirilmesi ve hızlandırılması,

2) Kimyasalların sınıflandırma ve etiketlemesinin uyumlaştırılması(güvenlik bilgi formlarını da içerecek şekilde),

3) Kimyasal riskler ve toksik kimyasallar üzerine bilgi değişimi,

4) Risk azatım programlarının kurulması,

5) Kimyasallar yönetiminde ulusal kapasitenin artırılması,

6)Toksik ve tehlikeli ürünlerin uluslar arası yasa dışı trafiğinin engellenmesi,

şeklinde altı program alanı belirlenmiştir.

ULUSLAR ARASI ÇALIŞMALAR

Gündem 21'in 19 uncu bölümünde;

- Kimyasal güvenlik alanında işbirliği çalışmalarının ;
 - Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) ile Organizasyonlar arası Kimyasallar Yönetimi Programı (IOMC – üyeleri Uluslar arası İşçi Organizasyonu (ILO) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO)) kapsamında odaklanması,
 - çalışmalarına Ekonomik İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD), Avrupa Komisyonu (EC) gibi diğer bölgesel programların ve hükümetlerin katılımının sağlanması,
 - Kimyasal risk değerlendirmesinin;
 - Birleşmiş Milletler Kimyasal Güvenlik üzerine Uluslar arası Program (IPCS – üyeleri UNEP, ILO, WHO) ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından OECD, EC ve diğer organizasyonların katılımı ile yapılması
- kararı alınmıştır.

ULUSLAR ARASI ÇALIŞMALAR

- Gündem 21'in 19uncu bölümünde belirlenen altı program alanı altında detaylandırılmış tedbirler çerçevesinde, uygulama usullerine yönelik olarak çalışmalar uluslar arası kuruluşlar vasıtası ile yoğun bir şekilde yürütülmektedir.
- Birleşmiş Milletler çatısı altında yapılan çalışma sonuçlarından çıkan tavsiye kararları ve sözleşmelere uyum ile ülkelerde benzer yönetim sistemleri sağlanmaktadır.
- Kimyasalların etkin yönetimine ilişkin Global düzeyde tedbir alınması gereken kimyasallar ve tedbir usulleri Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) Kimyasallar birimince hazırlanan uluslar arası sözleşmeler ile belirlenmiştir.
- Bu gün itibarı ile üç önemli uluslar arası sözleşme ve Ülkemizi kapsayan iki önemli bölgesel sözleşme mevcut olup cıva ve diğer ağır metalleri kapsamı dâhiline alan uluslar arası sözleşme hazırlıkları başlatılmıştır.

ULUSLAR ARASI ÇALIŞMALAR

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER

1. Bazı Zararlı Kimyasallar ile Pestisitlerin Uluslararası Ticaretinde Uygulanacak Ön Bildirimli Kabul (PIC) Sistemine İlişkin Rotterdam Sözleşmesi.

- UNEP ve FAO ortak çalışmasıdır.
- Eylül 1998 'de imzaya açılmış , Şubat 2004'de yürürlüğe girmiştir.
- Sözleşme; çevre ve insan sağlığı için çok tehlikeli özellik gösteren kimyasalların uluslar arası ticaretinde uygulanacak usul ve esasları düzenlemekte, bu maddeler hakkında bilgi değişiminin sağlanmasını ve ön izin alınarak yasadışı ticaretinin önüne geçilmesini hedeflemektedir.
- Aralık 2008 itibarı ile üye ülkelerin herhangi biri veya birkaçı tarafından satışı ve kullanımı yasaklanmış veya kısıtlanmış olan 11 sanayi kimyasalı, 24 pestisit ve 4 pestisit formülasyonu'nu olmak üzere 39 adet kimyasalı kapsamına almaktadır.

ULUSLAR ARASI ÇALIŞMALAR

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER

- Sözleşme kapsamına alınacak yeni kimyasalların belirlenmesi üzerine çalışmalar devam etmektedir.
- Sözleşme ile kimyasalların sınıflandırma ve etiketlemede küresel tek sistemin (GHS) kullanılması öngörülmüştür.
- Kimyasalların Etkin Yönetimi üzerine Organizasyonlar arası Program (IOMC) koordinasyonunda ; Uluslar arası İşçi Organizasyonu (ILO) , Ekonomik İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD) , Birleşmiş Milletler Tehlikeli Yük taşımacılığı Uzmanlar Alt Komitesi (UNSCETDG) ve Kimyasalların Sınıflandırma ve Etiketlenmesinde Küresel Uyumlaştırma Sistemi Uzmanları Alt Komitesi'nin ortak çalışmaları ile OECD tarafından geliştirilen sınıflandırma kriterleri esas alınarak hazırlanan ilk GHS 2003 yılında yayınlanmış ikinci değişikliğinin 2007 yılında yapılması ile sistem ülkelerin kullanımına hazır hale getirilmiştir.

ULUSLAR ARASI ÇALIŞMALAR

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER

2. Bazı Kalıcı Organik Kirletici Kimyasalların (POP's) Çevresel Açıdan Etkin Yönetimi Üzerine Stockholm Sözleşmesi

- 22 Mayıs 2001 tarihinde imzaya açılmış 17 Mayıs 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- 12 adet kalıcı özellik gösteren çok tehlikeli kimyasalın 2025 yılına kadar üretimi, kullanımı, piyasaya arzını yasaklamayı ve her türlü emisyonunu, atığını yok etmeyi, bu maddelerle kirlenmiş alların temizlenmesini hedeflemektedir.
- Sözleşme kapsamına alınacak yeni kimyasalların belirlenmesi üzerine çalışmalar devam etmektedir.
- Sözleşme hükümleri gereği taraf ülkelerce “ Ulusal Uygulama Planı “ hazırlanarak sözleşmeye taraf olduktan sonra bir yıl içinde sözleşme sekreteryasına gönderilmesi gerekmektedir.

ULUSLAR ARASI ÇALIŞMALAR

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER

3. Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UN/ECE) Uzun Menzilli Hava Kirliliği Sözleşmesi Kalıcı Organik Kirleticiler (POP's) Protokolü.

- 1998 tarihinde imzaya açılmış ve 23 Ekim 2003 yılında yürürlüğe girmiştir.
- 11 pestisit, 2 sanayi kimyasalı ve 2 istenmeyen yan ürün olmak üzere 16 adet kalıcı özellik gösteren çok tehlikeli kimyasalın belirlenen takvimler çerçevesinde üretim ve kullanımının yasaklanması ve kısıtlanmasını, atıklarının çevresel açıdan uygun bertarafını, istenmeden üretilen (yan ürün olarak çıkan dioksin, furanlar) kalıcı organik kirleticilerin emisyonlarının azaltımını hedeflemektedir.
- Protokol kapsamına alınacak yeni kimyasalların belirlenmesi üzerine çalışmalar devam etmektedir.

ULUSLAR ARASI ÇALIŞMALAR

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER

4. Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UN/ECE) Endüstriyel Kazaların Sınır aşan Etkileri Hakkında Sözleşme.

- 1992 yılında imzaya açılmış ve 19 Nisan 2000 yılında yürürlüğe girmiştir.
- Sınır aşan etkileri olabilecek kimyasalların dahil olduğu endüstriyel kazaların önlenmesini, bu tür kazalara karşı hazırlıklı olunmasını, müdahale konularında tarafların birbirine yardımını, kaza halinde işbirliği için gerekli araştırma geliştirme, bilgi ve teknoloji paylaşımını teşvik etmeyi hedeflemektedir.

ULUSLAR ARASI ÇALIŞMALAR

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER

5. Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü

- 1987 yılında kabul edilmiştir.
- Ozon tabakasını incelten tüm maddelerin üretimi, ticareti ve tüketimlerini kontrol altına almak, azaltma programı ve oranlarını belirleyerek söz konusu maddelerin kullanımdan kaldırılmasını, bunların yerlerini alacak alternatif madde ve teknolojilerin araştırılması ve geliştirilmesini, gelişmekte olan ülkelerin bu maddelere olan ihtiyaçlarını da dikkate alarak gerekli teknik ve finansal yardımın uygulayıcı kuruluşlar aracılığıyla sağlanmasını hedeflemektedir.

ULUSLAR ARASI ÇALIŞMALAR

ULUSLAR ARASI KİMYASALLAR YÖNETİMİNDE STRATEJİK YAKLAŞIM

➤ Gündem 21'in kabulünün ardından yapılan çalışmalar ve ulaşılan hedeflerin değerlendirilmesi ile;

- 19'uncu bölümünde belirtilen strateji ve planların ,
- İş yerlerinde Kimyasalların Güvenli kullanımı hakkında ILO konvansiyonu No 170'in,
- İş yerlerinde Kimyasalların Güvenli kullanımına ilişkin Tavsiyeler No: 177'nin,
- Zararlı Atıkların Sınır aşırı Hareketi ve Bertarafına ilişkin Basel sözleşmesinin,
- Endüstriyel Kazaların Sınır aşan Etkileri Hakkında Sözleşmenin,
- Rotterdam ve Stockholm sözleşmelerinin ,
- GHS sisteminin

uygulanmasında belirgin ancak yeterli olmayan gelişmeler tespit edilmiştir.

ULUSLAR ARASI ÇALIŞMALAR

ULUSLAR ARASI KİMYASALLAR YÖNETİMİNDE STRATEJİK YAKLAŞIM

- Bu noktadan hareketle ;
 - Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP),
 - Uluslararası Kimyasal Güvenlik Forumu (IFCS),
 - Organizasyonlar arası Kimyasallar Yönetimi Programı (IOMC - üyeleri FAO, ILO, OECD, UNEP, UNIDO, UNITAR ve WHO) ,ortak çalışması ile “Uluslararası Kimyasallar Yönetiminde Stratejik Yaklaşım (SAICM)” politika belgesi hazırlanmıştır.
- SAICM, Sürdürülebilir Kalkınma Dünya Zirvesi'nin (WSSD) 4 Eylül 2002'de benimsediği Johannesburg Uygulama Planınının 23. paragrafına istinaden 4–6 Şubat 2006 tarihlerinde Dubai'de gerçekleştirilen 1. Uluslararası Kimyasallar Yönetimi Konferansında (ICCM I) kabul edilmiştir.
- SAICM, Uluslararası Kimyasallar Yönetimi Dubai Deklarasyonu, Şemsiye Politika Stratejisi ve Küresel Eylem Planı olmak üzere üç temel doküman dan oluşmaktadır.

ULUSLAR ARASI ÇALIŞMALAR

ULUSLAR ARASI KİMYASALLAR YÖNETİMİNDE STRATEJİK YAKLAŞIM

- SAICM, kimyasalların yönetiminde oluşturulacak küresel yeni bir politika ile;
 - kimyasal güvenliğin artırılması,
 - kimyasalların yönetimi konusunda kurumlar arası ve ülkeler arası işbirliğinin sağlanması,
 - gelişmekte olan ve ekonomisi geçiş halinde olan ülkelere altyapı ve teknik desteklerin verilmesi,
 - kimyasallar yönetiminde yer alan tüm paydaşların uluslararası boyutta kaynakları doğru ve yerinde kullanmasının sağlanması, amacıyla tüm dünyada kimyasalların yönetimini küresel bir yaklaşımla daha güvenli bir şekilde ele almayı öngörmektedir.
- Hedefi ; 2020'ye kadar kimyasalların, insan sağlığı ve çevre üzerindeki belirgin zararlı etkilerinin en aza indirgenecek şekilde üretilmesi ve kullanılmasıdır.
- Kapsamı; tarım ve sanayi kimyasalları ile çevre, ekonomi, sosyal yaşam, sağlık ve iş gücü açısından kimyasal güvenlidir.

AVRUPA BİRLİĞİNDE MEVCUT DURUM

MEVZUAT ÇALIŞMALARI

➤ **67/548/EEC sayılı tehlikeli maddelerin sınıflandırılması, etiketlenmesi ve ambalajlanması hakkında Komisyon Direktifi ;**

- AB'nin kimyasallar yönetimine ilişkin ilk mevzuatıdır.
- Madde ve müstahzar tanımı yapılarak sınıflandırma kategorileri belirlenmiş ve bu özellikleri içeren maddeler tehlikeli olarak kabul edilmiştir.
- Sınıflandırmada kullanılacak test metotları direktif ek'inde belirlenmiştir.
- Tehlikeli maddelerin listesi etiketlerinde yer alacak bilgiler ile birlikte (sembol, özel riskler ve güvenlik önlemleri) direktifin ek-1'inde verilmiş olup bu maddelerin belirlenen bilgileri kapsayacak etiket ile etiketlenerek piyasaya arz edilmesi zorunlu tutulmuştur.
- Direktifin 1992 yılında yapılan 92/32/EEC sayılı güncelleme ile yeni maddeler tanımı getirilmiş ve bildirim mekanizması kurulmuştur.

AVRUPA BİRLİĞİNDE MEVCUT DURUM

MEVZUAT ÇALIŞMALARI

➤ **76/769/EEC sayılı Komisyon Direktifi ;**

52 başlık altında toplanmış tehlikeli kimyasalların üretim, kullanım ve piyasaya arzına yasaklama ve kısıtlama getirilmiştir.

➤ **99/45/EC sayılı tehlikeli müstahzarların sınıflandırılması, etiketlenmesi ve ambalajlanması hakkında Komisyon Direktifi ;**

1988 yılında yayınlanarak yürürlüğe giren 88/379/EEC sayılı Direktif ile ilk kez müstahzarların tehlikeli maddelere benzer usülde etiketlenmesi öngörülmüş, müstahzarların toksikolojik sınıflandırılmasında direktif ek'inde verilen konvansiyonel hesaplama yönteminin uygulanması benimsenmiş, ticari bilgilerin gizliliğinde kullanılacak rehber direktif ek'inde verilmiştir. 1999 yılında 99/45/EC sayılı Komisyon Direktifi ile 88/379/EEC sayılı Direktif yürürlükten kaldırılmıştır.

AVRUPA BİRLİĞİNDE MEVCUT DURUM

MEVZUAT ÇALIŞMALARI

➤ **91/155/EEC sayılı Komisyon Direktifi ;**

Tehlikeli kimyasallar için Güvenlik Bilgi Formlarının hazırlanması ve profesyonel kullanıcılara yazılı veya elektronik ortamda iletilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

➤ **91/414/EEC sayılı Komisyon Direktifi ;**

Bitki koruma ürünlerinin piyasaya arzına ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

➤ **93/67/EEC sayılı Konsey Direktifi;**

Yeni maddelerin risk değerlendirmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

AVRUPA BİRLİĞİNDE MEVCUT DURUM

MEVZUAT ÇALIŞMALARI

➤ **793/93/EEC sayılı Konsey Tüzüğü ;**

Mevcut maddelerin risk değerlendirmesi usül ve esasları belirlenmiştir.

➤ **98/8/EEC sayılı Komisyon Direktifi ;**

Biyosidal ürünlerin piyasaya arzına ilişkin usül ve esaslar belirlenmiştir.

➤ **86/609/EEC sayılı Komisyon Direktifi ;**

Hayvan Deneylerine ilişkin direktif omurgalı deney hayvanlarının korunması, bilimsel deneylerde kullanılması ve yaşam ortamlarının düzenlenmesi hakkında usül ve esasları düzenlemektedir.

AVRUPA BİRLİĞİNDE MEVCUT DURUM

MEVZUAT ÇALIŞMALARI

➤ **Kimyasalların Kaydı, Değerlendirmesi, İzni ve Kısıtlamalarına ilişkin 1907/2006/EC sayılı REACH Tüzüğü ;**

-1 Haziran 2007 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiştir.

- 91/155/EEC sayılı direktif yürürlükten kaldırılarak Direktif kapsamı Tüzük bünyesine alınmış ve yılda on ton'un üzerinde üretilen veya AB piyasasına arz edilen kimyasallar için kimyasal güvenlik raporlarının hazırlanarak formların ek'inde kullanıcıya iletilmesi hükme bağlanmıştır.

- 93/67/EEC sayılı Konsey Direktifi ile 793/93/EEC sayılı Konsey Tüzüğü yürürlükten kaldırılmış ,yeni ve mevcut madde tanımları ortadan kaldırılarak risk değerlendirme hususları yeniden düzenlenmiştir.

- Kısıtlamalara ilişkin 76/769/EEC sayılı Komisyon Direktifi kapsamı Tüzük bünyesine alınmış olup direktif 2009 yılı sonunda yürürlükten kaldırılacaktır.

AVRUPA BİRLİĞİNDE MEVCUT DURUM

MEVZUAT ÇALIŞMALARI

➤ **Kimyasalların Kaydı, Değerlendirmesi, İzni ve Kısıtlamalarına ilişkin 1907/2006/EC sayılı REACH Tüzüğü ;**

Tüzüğe paralel olarak 67/548/EEC sayılı Direktifte yapılan değişiklik ile test metotları direktif ek'inden çıkarılmış ve REACH Tüzüğüne uygun olarak hazırlanan 440/2008 sayılı Kimyasallar için Test Metotları Tüzüğü Mayıs 2008 tarihinde yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

1272/2008 sayılı Tehlikeli madde ve karışımların Sınıflandırma, Etiketleme ve Ambalajlanmasına ilişkin Tüzük 31 Aralık 2008 tarihinde yayınlanmıştır ve 20 Ocak 2009 'da yürürlüğe girecektir.

AVRUPA BİRLİĞİNDE MEVCUT DURUM

MEVZUAT ÇALIŞMALARI

➤ Kimyasalların Kaydı, Değerlendirmesi, İzni ve Kısıtlamalarına ilişkin 1907/2006/EC sayılı REACH Tüzüğü ;

1272/2008 sayılı Tüzük ile ;

- Tehlikeli kimyasalların Sınıflandırma, Etiketleme ve Ambalajlanmasında GHS'ye uyum hedeflenmiştir.
- Müstahzar tanımı karışım tanımı ile değiştirilmiştir.
- Aralık 2010'a kadar maddelerin, Haziran 2015'e kadar karışımların Tüzüğe uygun olarak etiketlenmesi ve ambalajlanması öngörülmüştür.
- Maddelerin Aralık 2010'a kadar 67/548/ EEC'ye göre, karışımların Haziran 2015'e kadar 99/45/EC'ye göre etiketlenmesi ve ambalajlanmasına müsaade edilmiştir.
- Bu tarihlere bağlı olarak 67/548/EEC ve 99/45/EC sayılı Direktifler yürürlükten kaldırılacak ve REACH Tüzüğündeki atıfları 1272/2008 sayılı Tüzüğe yapılacaktır.

AVRUPA BİRLİĞİNDE MEVCUT DURUM

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER

1. Bazı Zararlı Kimyasallar ile Pestisitlerin Uluslararası Ticaretinde Uygulanacak Ön Bildirimli Kabul (PIC) Sistemine İlişkin Rotterdam Sözleşmesi.

- Sözleşmeye taraf olunmuştur.
- Sözleşme imzalandıktan sonra, sözleşme yükümlülüklerini yerine getiren “ Tehlikeli kimyasalların İthalat ve İhracatına ilişkin 304/2003/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü yayınlanmıştır. Tüzük kapsamına sözleşme kapsamında yer alan kimyasallardan ayrı olarak AB’de yasaklanmış ve kısıtlanmış olan tüm kimyasallar da dâhil edilmiş ve bildirimlerin sözleşmeye taraf olsun olmasın tüm ülkelere yapılması öngörülmüştür.
- 2008 yılında “ Tehlikeli Kimyasalların İthalat ve İhracatına ilişkin 689/2008/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü ” yayınlanarak yürürlüğe konmuş ve bu tüzük ile 304/2003/EC sayılı Tüzük yürürlükten kaldırılmıştır.

AVRUPA BİRLİĞİNDE MEVCUT DURUM

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER

2. Bazı Kalıcı Organik Kirletici Kimyasalların (POP's) Çevresel Açıdan Etkin Yönetimi Üzerine Stockholm Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UN/ECE) Uzun Menzilli Hava Kirliliği Sözleşmesi Kalıcı Organik Kirleticiler (POP's) Protokolü

- Sözleşmeye ve protokole taraf olunmuştur.
- Sözleşme ve protokol yükümlülüklerini yerine getiren “Kalıcı Organik Kirleticilere ilişkin 850/2004/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü” 2004 yılında yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.
- Üye ülkelerin ulusal uygulama planlarını da içeren Avrupa Birliği Uygulama Planı 2007 yılında kabul edilmiştir.

AVRUPA BİRLİĞİNDE MEVCUT DURUM

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER

3. Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UN/ECE) Endüstriyel Kazaların Sınır aşan Etkileri Hakkında Sözleşme.

- Sözleşmeye taraf olunmuştur.
- Sözleşme yükümlülüklerini yerine getiren “Bazı endüstriyel aktivitelerin büyük kaza zararlarına ilişkin, Seveso I Direktifi olarak adlandırılan 82/501/EEC sayılı Konsey Direktifi”ni 1982 yılında yayınlamak üzere yürürlüğe koymuştur.
- Seveso II Direktifi olarak adlandırılan 96/82/EC sayılı Konsey Direktifi”ni yayınlamak üzere 1999 yılında yürürlüğe koymuş ve bu direktif ile 82/501/EEC sayılı direktifi yürürlükten kaldırmıştır.

AVRUPA BİRLİĞİNDE MEVCUT DURUM

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER

4. Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü

- Protokole taraf olunmuştur.
- Sözleşme yükümlülüklerini yerine getiren “Ozon Tabakasını İncelten Maddelere dair 3093/94/EEC sayılı Konsey Tüzüğü” 1994 yılında yayınlanarak yürürlüğe konmuştur.
- 2000 yılında yayınlanarak yürürlüğe giren “Ozon Tabakasını İncelten Maddelere dair 2037/2000/EC sayılı Konsey Tüzüğü” ile 3093/94/EEC sayılı Konsey Tüzüğü yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu güne kadar birçok değişikliğe uğrayan tüzük ile ozon tabakasını incelten madde, ürün ve cihazların üretim, ithalat, ihracat, kullanım, geri kazanım ve yok edilmesi ile ithalata tabi tüm maddelerin ve ithalatçılarının lisanslanması hakkında usul ve esaslar belirlenmiştir.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞINCA YAPILAN ÇALIŞMALAR

- Hukuki dayanak ;
 - 2872 Sayılı Çevre Kanunu,1983 / Revize No.5491,2006,
 - 4876 Sayılı Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, 2003,
 - İhracatın artırılması yönünde Teknik mevzuatı hazırlayacak kurumların Belirlenmesine Dair No.97/9196 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, 1997,
 - Ulusal Program
- Kimyasallar yönetimi üzerine gerek Birleşmiş Milletler Çevre Programı kapsamında küresel düzeyde yapılan çalışmalarda gerekse Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde Çevre Sektörü başlığı altında ele alınan çalışmalarda Çevre ve Orman Bakanlığı koordinasyon görevini üstlendiği gibi, temel usul ve esasların belirlenmesi ile uygulamaya yönelik sistemlerin oluşturulması hususunda koordinatör ve uygulayıcı kurum olarak çalışmalarını yürütmektedir.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞINCA YAPILAN ÇALIŞMALAR

STRATEJİ ÇALIŞMALARI

- AB'ne aday üyelik sürecinde, AB Komisyonu tarafından çevre fasıl altında yer alan mevzuata ilişkin, ilgili uluslar arası / bölgesel anlaşmaları da kapsayacak şekilde uyum stratejisi ve planların hazırlanarak komisyonun kabulünün alınması çevre faslının müzakereye açılma şartlarından biri olarak belirlenmiştir.
- Bu kapsamda, Çevre ve Orman Bakanlığının koordinasyonunda ilgili kurum, kuruluş ve özel sektör temsilcilerinin katkı ve katılımları ile;
 - 67/548/EEC sayılı tehlikeli maddelerin sınıflandırılması, etiketlenmesi ve ambalajlanması hakkında Komisyon Direktifi ile 99/45/EC sayılı Tehlikeli Müstahzarların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Komisyon Direktifi,
 - Hayvan Deneilerine ilişkin 86/609/EEC sayılı Komisyon Direktifi,

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞINCA YAPILAN ÇALIŞMALAR

- Biyosidal ürünlere ilişkin 98/8/EEC sayılı Komisyon Direktifi,
 - Tehlikeli Kimyasalların İthalat ve İhracatına ilişkin 689/2008/EC sayılı Konsey Tüzüğü,
 - Kalıcı Organik Kirleticilere ilişkin 850/2004/EC sayılı Konsey Tüzüğü,
 - Seveso II Direktifi olarak adlandırılan 96/82/EC sayılı Konsey Direktifi,
 - Ozon Tabakasını İncelten Maddelere dair 2037/2000/EC sayılı Konsey Tüzüğü,
 - Kimyasalların Kaydı, Değerlendirmesi, İzni ve Kısıtlamalarına ilişkin 1907/2006/EC sayılı REACH Tüzüğü
- 'ne ilişkin uyum stratejisi ve planlar hazırlanmış olup komisyon görüşüne gönderilmiştir.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞINCA YAPILAN ÇALIŞMALAR

MEVZUAT ÇALIŞMALARI

- Ülkemizin AB'ne aday ülke statüsünü kazanması ile kimyasallar yönetimi üzerine mevzuat çalışmalarımız AB'nin bu konudaki mevcut mevzuatına uyum sağlanması yönünde yapılmaktadır.
- 67/548/EEC, 99/45/EC, 76/769/EEC, 850/2004/EC, 96/82/EC, 1907/2006/EC ile yeni yayınlanan 440/2008/ EC ve 1272/2008 ' ye ilişkin mevzuat uyum çalışmaları Çevre ve Orman Bakanlığının sorumluluğundadır.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞINCA YAPILAN ÇALIŞMALAR

- Tehlikeli Kimyasallar Yönetmeliği, 11 Temmuz 1993
- Güvenlik Bilgi Formlarının Düzenlenmesine ilişkin Usül ve Esaslar Tebliği, 11 Mart 2002

Bu mevzuat ile ilk kez ;

- Tehlikeli kimyasalların, madde ve müstahzarların tanımı yapılmış,
- Tehlikeli maddeler belirlenmiş,
- Tehlikeli kimyasalların ambalaj özellikleri belirlenmiş,
- Etiketlerde yer alacak bilgiler ile etiketleme şartları belirlenmiş,
- Güvenlik Bilgi Formlarında (GBF) yer alacak bilgiler ile GBF larının hazırlanması dağıtılmasına ilişkin usül ve esaslar belirlenmiş,
- İştigal sahiplerinin sorumlulukları tespit edilmiştir.
- Asbest , PCB ler, PBB ler ve PCT lerin üretim,kullanım ve piyasaya arzına yasaklama ve kısıtlama getirilmiştir.

ÇOB – KİMYASALLAR YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞINCA YAPILAN ÇALIŞMALAR

- Tehlikeli Kimyasallar Yönetmeliği; AB'nin 67/548/EEC ve 99/45/EC sayılı Direktiflerine kısmen uyumlu.
- Güvenlik Bilgi Formlarının Düzenlenmesine ilişkin Usul ve Esaslar Tebliği ile Tehlikeli Kimyasallar Yönetmeliği ; AB'nin 91/155/EEC sayılı Direktiflerine tam uyumlu.

AB mevzuat uyum çalışmaları kapsamında , TeACH Projesi(2006-2007) ile ;

- Tehlikeli Maddelerin ve Müstahzarların Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi Hakkında Yönetmelik
- Tehlikeli Maddeler ve Müstahzarlara ilişkin Güvenlik Bilgi Formlarının Hazırlanması ve Dağıtılması Hakkında Yönetmelik
- Kimyasalların Envanteri Ve Kontrolü Hakkında Yönetmelik
- Bazı Tehlikeli Maddelerin, Müstahzarların Ve Eşyaların Üretimine, Piyasaya Arzına Ve Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar Hakkında Yönetmelik

26 Aralık 2008 , R.G 27092. Yönetmelik ve Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞINCA YAPILAN ÇALIŞMALAR

➤ Tehlikeli Maddelerin ve Müstahzarların Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi Hakkında Yönetmelik ;

- AB'nin 67/ 548/ EEC ve 99/ 45/ EC sayılı direktiflerine uyumludur ,
- Kimyasallar Danışma Komisyonunun kurulması öngörülmüş, görevleri belirlenmiştir.
- Uygulamada ilgili kuruluşlar;
 - Sağlık Bakanlığı - Biyosidaller , Deterjanlar
 - Tarım ve Köyşleri Bakanlığı - Bitki koruma ürünleri
 - İçişleri Bakanlığı- Sivil amaçlı patlayıcılar
 - Çevre ve Orman Bakanlığı – Diğer kimyasallar, çalışmaların koordinasyonu

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞINCA YAPILAN ÇALIŞMALAR

➤ Tehlikeli Maddeler ve Müstahzarlara ilişkin Güvenlik Bilgi Formlarının Hazırlanması ve Dağıtılması Hakkında Yönetmelik;

- AB'nin 91/155/EEC sayılı Direktifine uyumlu.
- Güvenlik bilgi formunun bir kopyası ilgili kuruluşa, elektronik bir kopyası da Çevre ve Orman Bakanlığına iletilecektir.

GBF'de yer alan bilgilerin doğruluğu iş yerlerinde her bir kimyasal özelinde uygun tedbirlerin alınabilmesi için önem arz ettiğinden, kimyasalın tüm özellikleri, çok sayıda ilgili mevzuat ve değerlendirme sistemi, mevcut ve güncel bilgi kaynaklarına erişim , formların önemi, formların düzenlenmesinde yararlanılacak rehber dökümanın tam olarak anlaşılması ve yorumlanması hakkında GBF hazırlayıcılarının bilinçli ve bilgi sahibi olması gerekmektedir.

Güvenlik bilgi formlarının, güvenlik bilgi formlarının hazırlanmasına ilişkin personel belgelendirmesi konusunda akredite olmuş kuruluş tarafından belgelendirilmiş kişilerce hazırlanması öngörülmüştür.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞINCA YAPILAN ÇALIŞMALAR

➤ **Kimyasalların Envanteri Ve Kontrolü Hakkında Yönetmelik ;**

- Bu yönetmelik ile ilk kez kimyasalların envanteri, risk değerlendirmesi, önceliklendirme ve verilerin gizliliğine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.
- Hazırlanmasında AB'nin uygulamaları dikkate alınmıştır.
- İlgili kuruluş Çevre ve Orman Bakanlığıdır.

➤ **Bazı Tehlikeli Maddelerin, Müstahzarların Ve Eşyaların Üretimine, Piyasaya Arzına Ve Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar Hakkında Yönetmelik;**

- AB'nin 76/769/EEC sayılı Direktifine kısmen uyumlu olarak hazırlanmıştır.
- Tehlikeli kimyasallar Yönetmeliğinde belirlenmiş yasaklama ve kısıtlama şartlarını içermektedir.
- İlgili kuruluşlar Çevre ve Orman Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığıdır.

ÇOB – KİMYASALLAR YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞINCA YAPILAN ÇALIŞMALAR

AB mevzuat uyum çalışmaları çerçevesinde, Life Seveso II Projesi kapsamında ;

- Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik Taslağı hazırlanmıştır.
- 2009'un ilk çeyreğinde yayınlanması planlanmaktadır.
- AB'nin 96/82/EC sayılı Direktifine uyumludur.

KURUMSAL KAPASİTENİN GÜÇLENDİRİLMESİ

➤ TeACH Projesi kapsamında;

- Kimyasallar yönetimi üzerine temel eğitim,
- Envanter ve öncelik belirleme,
- Sınıflandırma, etiketleme ve güvenlik bilgi formu,
- İnsan sağlığı risk değerlendirmesi,
- Çevresel risk değerlendirmesi,
- REACH,
- İletişim ve sunum teknikleri,

üzerine Çevre ve Orman Bakanlığı personelinin yanı sıra ilgili kurum ve kuruluş temsilcileri ile özel sektör temsilcilerinin eğitimi sağlanmıştır.

- Kimyasallar web sayfası (<http://www.kimyasallar.cevreorman.gov.tr>) düzenlenmiş, kimyasallar envanteri oluşturulmasını teminen firmaların elektronik ortamda giriş yapabileceği “ Kimyasallar Veri Giriş Sistemi” oluşturulmuştur.

- Seveso II Projesi kapsamında; Kazalara ilişkin “e- Bildirim Sistemi” oluşturulmuştur.

İLGİLİ TARAFLARIN BİLGİLENDİRİLMESİ

- “Kimyasallar Veri Giriş Sistemi” ve “e- Bildirim Sistemi” hakkında ilgili tarafların bilgilendirilmesi üzerine çalışmalar yapılmıştır.
- Kimyasallar web sayfası kanalı ile Kimyasallar yönetimi hakkında Çevre ve Orman Bakanlığınca yapılan çalışmaların ilgililere ulaştırılması sağlanmaktadır.
- REACH Tüzüğü'nün uygulama rehberleri tercüme edilerek ilgili kurum/kuruluşlar ile özel sektör temsilciliklerine gönderilmiş olup web sayfasında erişimi sağlanmıştır.
- Yönetmeliklerin uygulayıcılara anlatılması için eğitim programları hazırlanmaktadır.

ÇOB – KİMYASALLAR YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞINCA YAPILAN ÇALIŞMALAR

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER

- 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nu 3 üncü maddesi kapsamında, bölgesel ve küresel çevre sorunlarının çözümüne yönelik olarak uluslararası anlaşmalar sonucu ortaya çıkan ulusal hak ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli teknik, idarî, malî ve hukukî düzenlemeler Çevre ve Orman Bakanlığının koordinasyonunda yapılmaktadır.
- Kimyasallara ilişkin çevresel sözleşmeler Çevre ve Orman Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü koordinasyonunda yürütülmektedir.

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER

1. Bazı Zararlı Kimyasallar ile Pestisitlerin Uluslararası Ticaretinde Uygulanacak Ön Bildirimli Kabul (PIC) Sistemine İlişkin Rotterdam Sözleşmesi.

- 10 Eylül 1998 tarihinde imzaya açılan sözleşme aynı tarihte Çevre ve Orman Bakanlığınca imzalanmıştır.
- Sözleşmenin uygulamaya ilişkin odak noktası Kimyasallar Yönetimi Dairesi Başkanlığıdır.
- Sözleşmeye taraf olma çalışmaları 2009 yılı içinde başlatılacaktır.
- Sözleşme kapsamında yapılan ön bildirimler ile sözleşmenin AB’de uygulanmasını da içeren “Tehlikeli Kimyasalların İthalat ve İhracatına ilişkin 689/2008/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü” kapsamında yapılan ön bildirimlere ilişkin işlemler ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Çevre ve Orman Bakanlığınca yürütülmektedir.

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER

2. Bazı Kalıcı Organik Kirletici Kimyasalların (POP's) Çevresel Açıdan Etkin Yönetimi Üzerine Stockholm Sözleşmesi ;

- 22 Mayıs 2001 tarihinde imzaya açılan sözleşme aynı tarihte Çevre ve Orman Bakanlığınca imzalanmıştır.
- Sözleşmenin uygulamaya ilişkin odak noktası Kimyasallar Yönetimi Dairesi Başkanlığıdır.
- Küresel Çevre Faaliyetleri (GEF) kaynaklarından sağlanan destekle “Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stockholm Sözleşmesinin Uygulanması Yönünde Öncelikli Faaliyetlerin Tespiti” Projesi kapsamında ilgili kurum, kuruluş ve özel sektör temsilcilerinin katkı ve katılımları ile “Ulusal Uygulama Planı” hazırlanmıştır.
- Sözleşmeye taraf olunabilmesi için gerekli çalışma Çevre ve Orman Bakanlığınca tamamlanmıştır ve T.B.M.M Çevre Komisyonu ile Dış İlişkiler Komisyonunun uygun görüşü ile Genel Kurul’a iletilmiştir.

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER

3. Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UN/ECE) Uzun Menzilli Hava Kirliliği Sözleşmesi Kalıcı Organik Kirleticiler (POP's) Protokolü.

- Protokole henüz taraf olunmamıştır.
- Protokolün uygulamaya ilişkin odak noktası Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığıdır.

4. Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UN/ECE) Endüstriyel Kazaların Sınır aşan Etkileri Hakkında Sözleşme.

- Sözleşmeye henüz taraf olunmamıştır çalışmalar devam etmektedir.
- Sözleşmenin koordinasyona ilişkin temas ve uygulamaya ilişkin odak noktası Kimyasallar Yönetimi Dairesi Başkanlığıdır.
- “Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik Taslağı” sözleşmenin gerekliliklerini karşılayacak olup, 2009 yılı içinde yayımlanması planlanmaktadır.

ULUSLAR ARASI SÖZLEŞMELER

5. Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü

- Protokole 19 Aralık 1991 tarihinde taraf olunmuş ve tüm değişiklikleri de ülkemiz tarafından kabul edilmiştir.
- Uygulamaya ilişkin odak noktası Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığıdır.
- Sözleşmenin uygulanmasına yönelik olarak "Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin Azaltılmasına İlişkin Yönetmelik " 23 Mart 2006 tarih ve 26176 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.
- Bu yönetmelik ile sözleşme kapsamındaki maddelerin bazıları yasaklanmış, azaltma takvimine göre bazılarında kota getirilmiş ve hali hazırda kullanımı söz konusu olan kimyasalların ise " Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol altına alınan Kimyasallara İlişkin Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği" ile ithalatı kontrol altına alınmıştır.

İLGİNİZE TEŞEKKÜR EDERİM

Müfide DEMİRURAL
Tehlikeli Kimyasallar Yönetimi Şubesi
e- posta : mdemirural@cevreorman.gov.tr